Георги Ковачев **Николай Сираков**

George Kovatchev **Nikolai Sirakov**

Хипалектрионът
The Hippalektryon

Регионален Исторически музей

Сливен

2016

Георги Ковачев Николай Сираков

ХИПАЛЕКТРИОНЪТ

Сливен
2016

Хипалектрионът

Copiright © Георги Ковачев, автор, 2016
© Николай Сираков, автор, 2016
© Георги Ковачев, превод на английски, 2016
© Регионален Исторически музей, Сливен, 2016

www.museum.sliven.net/

Съдържание
Contents

Хипалектрионът 1
The Hippalektryon 9

Списък на използваните извори, литература и електронни издания 16
List of Sources, Bibliography and Electronic publications 16

Списък на илюстрациите 18
List of Illustrations 18

Илюстрации 23
Illustrations 23

Географски и именен показалец 54
Index 54

Хипалектрионът

През 2007 год. при провеждането на археологически проучвания на Танева могила до с. Тополчане, Сливенско,[1] е открит керамичен ритон с глава и торсо на кон и тяло на петел. (Фиг. 1-3) Гробът, в който е открит ритона, се датира към средата или третата четвърт на IV век пр. Хр.. Погребаният или погребаните (археологическата ситуация не дава възможност да се твърди дали става дума за едно разчленено тяло, погребано в два различни гроба, или за два отделни индивида) са били определено инициирани в одриската царска орфическа доктрина, свързана със светогледа на соларния и хтоничен дуализъм.[2]

Съдът стои върху стабилно високо пръстеновидно конично столче, което позволява съдът да бъде пълнен и оставян в покой, без да има нужда от допълнително придържане и запушване на отвора за изтичане на течността, както се прави при „класическата" форма на ритоните. На мястото на опашката се извисява фуниевидно устие за наливане на течността, без съмнение вино. За изтичане е оставен отвор в ноздрата на коня. Конската глава и шия е с добре подчертана грива, началото на която влиза в тръбичка. Най-съществения белег на ритона е грижливо и пластично моделирания лабрис (двойна брадвичка) върху челото на коня. Лабрисът в тракийското и други древни общества е символ на царска власт и свидетелства категорично, че представеният под формата на кон и петел ритон е царски, а оттам, че и съдът с този симптоматичен знак е принадлежал на знатен трак, според вече изказаното мнение, одриски парадинаст.[3]

Представената комбинация от тези две зооморфни фигури се свързва много тясно с представите за слънцето и задгробния живот. В митологичното мислене например петелът е слънчев символ. Той възвестява настъпването на новия ден и слънчевия изгрев. С петела се съотнасят частите на денонощния цикъл, а изразите „петляно време" и „първи петли", които се асоциират с приближаващото начало на деня имат широка употреба в народния говор. Според традиционните представи, в деструктивните периоди на преход, времето от залез слънце до първи петли е тази част от денонощието, когато се появяват каракондjули, вампири, таласъми и други негативни митологични персонажи, които обаче с пропяването на петел загубват своята сила. Предпазната функция на петела косвено се потвърждава и от редица заклинателни формули, с които баячката отпраща болестта в „пусти гори, дето петел не пее" и по този начин той винаги се свързва с усвоеното от човека пространство, в което той е защитен от вредоносни сили и свръхестествени същества.

Другият, представен чрез формата на ритона, семантичен звяр – конят, е с амбивалентно значение. От една страна той е символ на слънцето, защото тегли колесниците на слънчевите божества – Хелиос, Сол и дори Сура в индоевропейската митология, и символизира щастие, успех и късмет. Конят символизира свободата, оптимизма и неукротимата воля, безстрашие, доблест и слава, олицетворява небесното начало. От друга страна конят е считан за посредник между горния и долния свят. С негова

---

[1] **Китов**, Г. Долината на тракийските царе в Сливенско (предварително съобщение). –Известия на музеите от Югоизточна България, XXIII, 2007, с. 44-57.

[2] **Dimitrova, D**. 5th – 4th C. BC Thracian Orphic Tumular Burials in Sliven Region (Southeastern Bulgaria). –In: Tumuli Graves – Status Symbol of the Death in the Bronze and Iron Ages in Europe. Edited by V. Sîrbu and C. Schuster. BAR International Series 2396. Oxford, 2012, pp. 82-83.

[3] Ibid., p. 82.

помощ героите слизат в царството на мрака. Конят носи със себе си вятъра на промяната и благоприятните промени в живота.[4]

В специализираната литература митичното същество с глава и торс на кон и тяло на петел е познато под името хипалектрион[5] (ἱππαλεκτρυών (hippalektryon, коньо-петел), от старогръцкото ἵππος (hippos, кон) и αλεκτρυών (alektryon, петел)).[6]

Писмените сведения, с които разполагаме за хипалектриона, са оскъдни и най-рано този митичен звяр се описва от Есхил (525-456 год. пр. Хр.) в неговата трагедия „Мирмидонци". Според запазените фрагменти от тази изгубена пиеса митичното същество е било нарисувано богато на кораба на тесалийския владетел Протезилай. Според сюжета, когато троянците нападат лагера и корабите на ахейците и Ахил, обиден от Агамемнон, отказва да влезе в сражение, вестоносецът съобщава, че огънят по корабите, запален от водените от Хектор троянци, вече застрашава кораба на Протезилай: „вече се стича боята от хитрата рисунка, където жълтокафявият хипалектрион е навирил глава".[7]

Следващият автор, който трикратно споменава хипалектриона в своите пиеси „Мир" (421 год. пр. Хр.), „Птиците" (414 год. пр. Хр.) и „Жабите" (405 год. пр. Хр.), е „бащата на комедията" Аристофан (446-386 год. пр. Хр.).

Така например в „Мир" перчещият се и закичен с пера военен офицер е първият, който ще избяга преди битката „друсайки перата си като перушината на голям жълт хипалектрион".[8] В „Птиците" героят на комедията е осмян за това, че от „никой", сега е вече известен и е станал „внушителният позлатен хипалектрион на своето племе".[9] В „Жабите" изображението на хипалектриона е отново за посмешище, този път сравнявано с изображенията на скопените козли по гоблените на персите.[10]

Явно в цитираните случаи Аристофан използва коньо-петела по-скоро като форма на присмех, отколкото като уважавано и познато митично същество. Съдейки по това някои от съвременните автори са на мнение, че по времето на комика, в края на V век пр. Хр., повечето от жителите на Атина не са и чували за същността на това същество, споменът за хипалектриона е бил само отглас, а действителното назначение и семантичния смисъл на коньо-петела е бил вече забравен.[11] Интересно е да се отбележи, че хипалектрионът изрично е отбелязан от Аристофан като оранжево-кавяф или жълто-кафяв на цвят. В този смисъл изработеният от глина хипалектрион от Танева могила се придържа пряко към установените и споменати цветови норми. Според написаното в „Жабите" коньо-петелът намирал място и върху щитовете и бойните наметала на древногръцките бойци, в случая като изображение на мантията на страхливия и осмян офицер. Сведението се потвърждава и от рисунката върху един атически чернофигурен

---

[4] **Стойнев, А.** Българска митология. Енциклопедичен речник. С., 2006.

[5] **Arnott. G**. Birds in the Ancient World from A to Z. London and New York, 2007, pp. 102-103.

[6] **Williams, D**. Hyppalektryon. –In: Lexicon Iconographicum Mithologiae Classicae. Zurich and Munchen, 1990, 5.1, 427-433.

[7] **Aeschylus**. Myrmidones. Fragment 61. The Theoi Classical E-Texts Library <http://www.theoi.com/Text/AeschylusFragments2.html> (посетен на 30 декември 2015 год.).

[8] **Аристофан**. Мир, 1175-1176; Aristophanes. Peace. 1175-1176. Perseus Digital Library. <http://www.perseus.tufts.edu/hopper/collection?collection=perseus:collection:greco-roman> (посетен на 1 януари 2016)

[9] **Аристофан**. Птиците, 801; Aristophanes. Birds. 801. <http://www.perseus.tufts.edu/hopper/collection?collection=perseus:collection:greco-roman> (посетен на 1 януари 2016)

[10] **Аристофан**. Жабите, 937; Aristophanes. Frogs. 937. <http://www.perseus.tufts.edu/hopper/collection?collection=perseus:collection:greco-roman> (посетен на 1 януари 2016)

[11] **Bothmer. D. v**. The Tawny Hippalektryon. – The Metropolitan Museum of Art Bulletin. Vol. 11, No. 5, 1953, p. 132.

съд от ок. 480 год. пр. Хр., където на щита на Атина е изрисуван хипалектрион, вероятно с апотропейно (предпазващо от беди) значение.

До момента, според представените от средиземноморския свят публикации, са известни над 85 изображения на хипалектриони,[12] В някои случаи хипалектрионът е представян сам, но в други случаи върху митичния звяр има ездач – младеж, който може да е въоръжен или да е без оръжие. (Фиг. 8-13, 19)

Съвсем доскоро се считаше, че хипалектрионът е митично същество, което произхожда от древногръцкия свят и не е свързано с Изтока. Това схващане обаче беше сериозно подронено от откритието на една бронзова брадвичка от колекцията на Музея за изкуство в Лос Анджелис и произхождаща от Луристан, Иран, която се датира между 1350-1000 год. пр. Хр. Върху втулката, през която преминава дръжката на брадвата, ясно е изобразен хипалектрион, възседнат от човешка фигура.[13] (Фиг. 4)

Най-ранният описан хипалектрион от древногръцкия свят е зооморфен алабастров съд – аскос, открит в северния некропол на Кносос и датиран към 840-810 год. пр. Хр.[14] (Фиг. 5)

Масовата поява на изображения на хипалектриони обаче започва към 575 год. пр. Хр., след което, според изкуствоведи, сред които Дитрих фон Ботмер и Джовани-Анджело Кампореале, те изчезват като рисунки върху керамичните съдове в началото на V век пр. Хр.[15], макар някои от триизмерните изображения на хипалектриони да се запазват до към 470 год. пр. Хр. Подобен „край" на хипалектриона се приема и от Жозе Дориг.[16]

Според наблюденията на Жозе Дориг най-ранните изображения на хипалектриони се появяват върху чернофигурни съдове от Беотия, сред които алабастрон и арибал, които се съхраняват в Британския музей (Фиг. 6) и в Бон (Фиг. 7), отнесени към 600-575 год. пр. Хр.[17] Най – многобройни са рисунките върху чернофигурни съдове, които се появяват през втората половина на V век пр. Хр. Хипалектрионите са изобразени само върху произведени в района на Атика съдове,[18] където митичните зверове са с ездачи, някои от които са младежи. Самите ездачи са представени с оръжие или без оръжие. (Фиг. 8-13, 19)

Според извършваните досега наблюдения, от Атика мотивът с хипалектриона се разпространява из средиземноморския свят, основно сред етруските в Италия, където изображението е заето и от местните майстори. Сред етруските паметници са един златен пръстен с гравиран хипалектрион, който се съхранява в музея „Метрополитан" (Фиг. 20); бронзови дръжки, изработени под формата на хипалектриони, от колекцията на музея в Копенхаген; (Фиг. 21) и пет сребърни етруски монети върху едната страна на които е изсечен хипалектрион, открити през 1868 год. сред 68 монети от съкровището от Волтера, Италия. Според съвременните нумизмати монетите с хипалектриони са произведени в

---

[12] Основно виж: **Bothmer. D. v.** Op. cit., pp. 132-136; **Camporeale, G**. Hippolectryon. – Archeologia classica: rivista semestrale, 19, 2, 1967, pp. 248-268.

[13] **Doerig, J**. Ξυθὸς ἱππαλκτρυών. La monture fabuleuse d'Okéanos. –Museum Helveticum: Revue suisse pour l'étude de l'antuquité classique, 40, 1983, p. 147, Pl. 1 ; В по-старите изследвания приложената датировка е VIII-VII век пр. Хр.. Виж: **Ghirsman**, **R.** Perses, Proto-Iraniens, Medes, Achemenides. Paris, 1963, p. 64, fig. 81; В по-новите изследвания датировката, която се приема и от Жозе Дориг, е 1350-1000 год. пр. Хр.. Виж: **Moorey, P., E. Bunker, E. Porada and G. Markoe**. Ancient Bronzes, Ceramics and Seals. The Nursely M. Heeramaneck Collection of Near Eastern Art. Los Angeles, 1981, № 42.

[14] **Goldstream, J. N., L. J. Eiring, G. Forster**. Knossos Pottery Handbook: Greek and Roman. –British School at Athens Studies. Vol. 7, 2001. Pl. 21, g.

[15] **Eaverly, M. A**. Archaic Greek Equestrian Sculpture. Ann Arbor, 1998, p. 64.

[16] **Doerig, J.** Op. cit., pp. 140-153.

[17] Ibid., p. 141, Pl. 2, 3.

[18] **Bothmer. D. v.** Op. cit., pp. 132-136.

етруското ателие при Популония, до съвременния град Пиомбино към 500 год. пр. Хр.[19] (Фиг. 22)

През 1887 год. при разкопки на Акропола в Атина са открити фрагменти от статуя на хипалектрион с ездач,[20] (Фиг. 18) често пъти идентифициран като Посейдон.[21] (Фиг. 14) Композицията е представена с отделни фрагменти и е открита в пласта, където са били останките от разрушенията, извършени от персите през 480 год. пр. Хр. при превземането на Акропола. Според мненията на някои от проучвателите на запазените скулптури на хипалектриони керамичната статуетка на хипалектрион и младеж, която се съхранява в Лувъра, (Фиг. 15) е копие на разрушената статуя от Акропола.[22]

Съвременните изследователи все още водят спорове каква точно е тялото на птицата, което намира място в изкуството под формата на хипалектрион. Мненията основно опират до това, че птицата е петел, но съществуват и мнения, че става дума за лешояд или грифон. По принцип обаче изказаното единодушие е в това, че представеното митично същество е гръцко, а не е заето от персите, както останалите „хибридни" зверове от митологичния пантеон на Стария свят. Становището се базира на идеята, че липсват запазени изображения на хипалектриони от Мала Азия и е редно да се отбележи, че е формирано от времето преди да се наложи окончателната датировка на брадвата от Луристан. Обикновено сред изкуствоведите доминира изказаното от Пол Педризе мнение, че хипалектрионът има апотропейно значение и изследвачът отива още по-надалеч като дори изказва хипотезата, че на атинските бойни кораби през VI-V век пр. Хр. са рисувани хипалектриони за да ги предпазват от беди и поражение.[23] Идеята е заимствана от Есхил и неговото описание на галерата на Протозелай в „Мирмидонци".

От това, което изкуствоведите виждат, хронологическите граници, които ни представят намерените паметници указват, че темата за хипалектриона се вписва като сюжет в изкуството в рамките от 575 год. пр. Хр. до 470 год. пр. Хр., с апогей около края на VI – началото на V век пр. Хр., след което изчезва и постепенно митичният звяр потъва в забрава.

Как тогава можем да третираме ритона с формата на хипалектрион от Танева могила и появата му в контекста на погребение, извършено към средата или през третата четвърт на IV век пр. Хр.? Ако приемем изказаните до сега становища за хронологическите граници на изображенията на хипалектриони, най-общо между 575-470 год. пр. Хр., то вероятно бихме изразили мнението, че става дума за един странен изветрял провинциален анахронизъм, в действителност малко вероятен за който и да е тракийски владетел от епохата.

В този случай на помощ обаче идват изображения върху някои монетни емисии, сечени от Малоазийските градове Адрамитион, Йола, Кизик, Лампсак и Скепсида които са разположени на или в непосредствена близост до пролива Дарданели. (Фиг. 23-30, 32-55) Според изказаното наскоро от Огюз Текин мнение изображенията върху монетите на посочените градове, които до момента се описват като предна част на крилат кон – Пегас, следва да се разглеждат по-скоро като изображения на хипалектриони.[24] В действителност,

---

[19] **Chevillon, J.-A.** Les oboles "gréco-provençales" à l'Hippalectryon, un motif unique en numismatique. –Provence numismatique, 122, Feb. 2015, p. 23—24.

[20] **Bothmer. D. v.** Op. cit., p. 133.

[21] **Kotsarini, Konstantina. Theodora Panagiotidou, Iris Plaitakis, and Vasileios Chrysikopoulos**. Hippies. The aristocrats of Athens. Acropolis Museum. Без година на издаване, фиг. 3.

[22] **Besques-Mollard, Simone**. Guerrier a cheval sur un Hippalectryon groupe en terre cuite du musée du Louvre. - Revue Archéologique. T. 37, 1951, pp. 161-168., p. 161.

[23] **Perdrizet, Paul**. L'Hippalectryon. – Revue des Etudes anciennes. Bordeaux, 1904, T. 6, A. 24, pp. 7-23.

[24] **Tekin, Oğuz**. Pegasus or Hippalectryon: Identification of a creature on the coins of Mysia and Troas. Paper from "XV International Numismatic Congress Taormina", 21st-25th September 2015. Università degli Studi di Messina.

ако се вгледаме в посочените изображения ще видим, че считаното за торсо на Пегас изображение дава възможност за ново тълкуване. Така например при монетни емисии на градовете Пантикапей в Херсонес Таврически (Фиг. 90, 91), Амеселон в Сицилия (Фиг. 89), Сиракуза (Фиг. 64, 65) и Терман в Македония (Фиг. 59, 60), върху които е представена предната половина на Пегас, краят на тялото завършва с ясно отсечена линия, която не оставя никакви съмнения, че става дума за предницата на Пегас. Такова е и изображението върху една от ранните монети на Лампсак, сечена ок. 510-450 год. пр. Хр.. (Фиг. 35) По същия начин завършват и изображенията на предната половина на коне върху монетите на Трикала (Фиг. 87, 88) и Фере (Фиг. 86) в Тесалия. В монетите на горепосочените малоазийски градове обаче крилатата конска половина завършва с мотив, който наподобява по-скоро оперение или опашка на птица, вероятно петел, както се вижда върху една монета от Селимбрия,[25] (Фиг. 85) като най-изявени са изображенията върху монетите на Лампсак и Скепсида. (Фиг 36-55). Изображенията върху монетите от Скепсида силно напомнят на гравюрата на хипалектрион от един бронзов съд от Атина от V век пр. Хр. (Фиг. 17) Към вече споменатите монети на градовете Адрамитион, Йола, Кизик, Лампсак и Скепсида може да прибавим и още една емисия на град Аргилос в Македония, сечена между 510-480 год. пр. Хр. (Фиг. 31) По това време е и най-широкото разпространение на изображенията на хипалектриони в Средиземноморския свят. Обикновено опонентите на подобно виждане може да излязат с довода, че върху монетите освен предните крака на коня не са представени краката на птицата, както ги откриваме върху множеството рисувани Атически съдове. Следва обаче да се отбележи, че върху най-ранните рисунки върху двата съда от Беотия, датирани към 600-575 год. пр. Хр. също липсват краката на петела, но са представени предните крака на коня. (Фиг. 6, 7) По подобен начин е изобразен и хипалектрионът от декрета от Атинския Епидавър от IV век пр. Хр., който е издаден в чест на един гражданин от Лампсак.[26] (Фиг. 16)

Най-интересните монетни изображения обаче са тези от Скепсида, където освен, че добре се вижда съчетанието между кон и птица, ясно е представена и широката тръба на ритон, с който завършва задната част на представения митичен звяр. (Фиг. 51-55) Някои от монетите са датирани към 400 год. пр. Хр., но други емисии са отнесени към 350-310 год. пр. Хр. и тези изображения без съмнение съвпадат хронологически с датировката на гроба от Танева могила.

В този дух на разсъждаване си позволяваме да отидем дори още по-далеч. Като явен царски символ и атрибут ритонът от Танева могила ни дава възможност да идентифицираме като хипалектрион и едно от изображенията върху някои от монетите на Александър III Велики (336-323 год. пр. Хр.) (Фиг. 71-77) и неговият приемник в Тракия Лизимах (323-281 год. пр. Хр.) (Фиг. 81-84). По същия начин до сега описанията са, че върху монетите присъства предната част на Пегас, но при по-внимателно вглеждаме ще открием, че всъщност става дума за крилат кон със завършек под формата на птича опашка. За разлика, там където е изобразен Пегас, то съмненията отсъстват, тъй като конят е в цял размер или ясно отсечен по средата (Фиг. 78-80). В този случай се натъкваме на една традиция сред владетелите в Югоизточна Европа, които отдават особено внимание на хипалектриона като царски символ и знатният трак, погребан в Танева могила, не прави изключение. В монетите на Александър III и Лизимах хипалектрионът е представен под орела, държан от Зевс, и ако орелът символизира небето и връзката с небесните

[25] **Мушмов, Никола**. Античните монети на Балканския полуостров и монетите на българските царе. С., 1912, № 4747.

[26] **Perdrizet, Paul**. ΠΑΡΑΣΗΜΑ de villes sur des stèles de proxéie. – Bulletin de correspondence hellénique / École française d'Athènes. Annee 20, 1896. pp. 553-555, fig. 3.

олимпийски богове, то хипалектрионът, както и Пегас, вероятно осъществяват връзката с хтоничния свят. Не случайно в „Мирмидонци" хипалектрионът се явява символ върху кораба на тесалийския цар Протезилай.

Както знаем от запазените легенди тесалийският владетел Протезилай е първият, който стъпва на троянска земя и според предсказанията[27] веднага бил убит от Хектор (в някои версии от Еней, Ефорб или Ахат). След като научила за смъртта му, със скръбта си неговата съпруга Лаодамия измолила от боговете неговото завръщане, макар и за три часа, желание, което било удовлетворено от боговете. След като Протезилай бил отведен обратно, Лаодамия доброволно го последвала в царството на мъртвите като скочила в огъня с изработената от нея бронзова статуя на своя съпруг, допирайки се по този начин до орфическата същност на тракийската царска идеология. Интересно е да се отбележи, че името Лаодамия в митологията често пъти се подменя алтернативно с Хиподамия, Деа и Хипобетия. С различните форми на името понякога така е наречена и годеницата на царя на лапидите Пирит, която била отвлечена от кентаврите в деня на сватбата. Връзката между имената Лаодамия – Хиподамия безспорно подхвърля идеята за присъствието на коня в мита за Протезилай, безграничната обич между тях, ожарена от буйните пламъци на огъня, погълнал неговата съпруга, и съвместното пътуване на владетеля и обичаното от него същество към подземния свят. В този смисъл, ритуалното поставяне на ритона с формата на хипалектрион в гроба от Танева могила може да се приеме като отглас на идеята за периодичното възраждане на погребания владетел по начинът, по който Протезилай успял да се върне в света на живите, макар и за малко. А дали рисунките на младеж и боец, яхнал хипалектрион не са отглас от мита за Протезилай и неговото последно пътуване, в което хипалектрионът се явява медиатора, който пренася героя в света на живите и в света на мъртвите? Да не забравяме също, че името Протезилай означава „пръв от народа", едно от светилищата в тесалийския град Филаке било съградено в негова чест, а в негова памет били уреждани масови игри. Безспорно погребаният в Танева могила тракийски владетел също имал желанието след смъртта му да му бъде оказана такава чест. А що се отнася до Александър III и неговата връзка с Протезилай, то следва да отбележим, че македонският владетел имал опасенията, че предсказанията за смъртта на първия, стъпил на троянска земя са валидни и за неговия поход в Персия и първият, който стъпи на персийска земя ще падне поразен. Първият, който стъпил на персийска земя бил самият Александър, но преди това той принесъл жертви в гробницата на Протезилай в Елея на Дарданелите с мисълта, че случилото се с Протезилай няма да се повтори. Във всеки случай апотропейният символ на крайбрежните малоазийски градове се появил върху монетите на завоевателя. Същата идея вероятно била заимствана и от Лизимах, който през 302 год. пр. Хр. нападнал Мала Азия и после, следствие на щастливо стеклите се обстоятелства, присъединил голяма част от бившите персийски (Александрови) владения към своята територия. Както знаем, дори столицата му била преместена в Ефес. Що се отнася до мястото на одриските владетели между Александър III и Лизимах, то следва да припомним, че през 322 год. пр. Хр. Лизимах безславно воювал със Севт III в една война без победител, а Александър бил в договорни отношения със своите съседи траките, които също участвали с войски в похода към Персия. Одриските царе от това време едва ли са останали назад от идеологическите и апотропейни символи, обкръжаващи македонските владетели.

Според така представената картина идеята за хипалектриона се заражда в Близкия изток около XIV – XI век пр. Хр., което е видно от брадвата от Луристан. Към IX век пр. Хр. идеята за хипалектриона вече присъства в гръцкия свят и е отразена в аскосът от Кносоския некропол. Според Жозе Дориг от Персия идеята за хипалектриона прекосява Тракия и в началото на VI век пр. Хр. достига последователно Беотия и Атика. Според

[27] Предсказанието на Киприя било, че първият, който стъпи на троянска земя, ще падне убит.

Дориг ранната връзка на хипалектриона с Тракия се проявява в тракийското облекло и цветове, с които е представен ездачът на изображенията от Атика и Беотия, а прототип на хипалектриона, символизиращ прекосяването на водното пространство, се явяват изображенията на същество с глава и торсо на кон и опашка на морско чудовище, което е възседнато от Посейдон.[28] Това морско чудовище, познато като хипокамп, се открива върху рисувани съдове от VI-IV век пр. Хр.[29] (Фиг. 14, 66, 67) и върху монети от сицилийския град Солунт от IV век пр. Хр. (Фиг. 68-70) Поради липсата на ранни изображения на хипалектриони и хипокампи от Тракия обаче тази работна, за сега, хипотеза трудно подлежи на проверка. „Разцветът" на изображенията на хипалектриони в гръцкия свят очевидно се отнася за периода 575-470 год. пр. Хр., от което време са и рисуваните атически съдове и някои инкрустации от района на Етрурия. По същото време обаче се наблюдава и възприемането на хипалектриона като градски символ на малоазийските градове Адрамитион, Йола, Кизик, Лампсак и Скепсида, тъй като върху техните монети, сечени след края на VI – началото на V век пр. Хр. е представен хипалектрион, неправилно отъждествяван, по наше мнение, с предната част на Пегас. По същото време присъствието на хипалектриона е засвидетелствано и в Македония, и по-точно върху монетни емисии от град Аргилос, сечени между 510-480 год. пр. Хр.

След превземането на Атина от персите през 480 год. пр. Хр. и разрушаването на статуята на хипалектрион с ездач на Акропола (Фиг. 18) гърците изоставят идеята за хипалектриона като свещено същество, за да се стигне до там само половин столетие по-късно този митичен звяр да бъде обект на сатира, вероятно заради персийския му произход и появата му върху монетни емисии на западните малоазийски градове след края на VI и началото на V век пр. Хр. до края на IV – началото на III век пр. Хр. Хипалектрионът се запазва дори и върху някои от монетите на град Лампсак от II-I век пр. Хр. (Фиг. 46, 47)

Откритието на хипалектриона от Танева могила и безусловното му отъждествяване като царски символ, свързан с царската власт на Балканите, внася нова светлина в ареала на разпространение на хипалектриона в Средиземноморието и Балканския свят, и мястото му като митично същество и медиатор между световете на живите и мъртвите. Появата на този митичен звяр в гроб на знатен трак или парадинаст от средата на IV век пр. Хр. пряко кореспондира и с появата на хипалектриони върху някои от монетните емисии на Александър III Велики и неговият приемник в Тракия Лизимах. Очевидно изоставен в Атина, най-вероятно заради своя персийски произход, хипалектрионът остава като царски символ на север, в Тракия и Македония и намира място както върху монети, така и като част от личните царски принадлежности. Нещо повече, според изображенията на хипалектриони от монетите на град Скепсида през IV век пр. Хр. мотивът на оформен под формата на хипалектрион ритон е бил силно популярен – такъв, какъвто го откриваме сред гробните дарове на погребания в Танева могила владетел.[30] Сигурно за да демонстрира връзката не само с македонските владетели и малоазийските градове, но и с персийските институции. И това едва ли е случайно. Както отбелязва И. Маразов, при похода на Ксеркс на Балканите и след това тракийските владетели показно демонстрират идеологическата връзка на тракийската царска институция с персийската и по думите на

---

[28] **Doerig, J**. Op. cit., p. 153.

[29] **Baur, Paul V. C**. Catalogue of the Rebecca Darlington Stoddard Collection of Greek and Italian Vases in Yale University. New Haven, 1922, pp. 77-78, № 112, Pl. IV; **Richter, Gisela**. Red-Figured Athenian Vases in the Metropolitan Museum of Art. Vol. 1. New Haven, 1936, p. 212, № 167, Pl. 163.

[30] В този дух следва да отбележим, че е напълно възможно фрагментираният златен ритон от Вазово, Разградско, датиран към IV в пр. Хр., също да е бил хипалектрион, а не Пегас, както се окачествява до момента, и да е принадлежал на някой от гетските владетели. (фиг. 92) Оформянето на конската глава и торс при ритона от Вазово определено демонстрират сходство с изображенията на хипалектриони с ездачи от някои атически съдове от V-IV век. Пр. Хр. (фиг. 9-13, 16, 17).

Херодот дори „смятали за свещен пътя по който минал Ксеркс". В тази връзка присъствието на хипалектрион в идеологическия пантеон около Александър III, Лизимах и погребаният в Танева могила знатен трак не трябва да ни учудва.[31]

[31] Студията е публикувана също като: **Ковачев, Г., Н. Сираков.** Керамичен ритон с форма на хипалектрион от колекцията на РИМ-Сливен. –В: Тракия и околният свят. Сборник с доклади от национална научна конференция 27-29 октомври 2016 год. Шумен, 2016, с. 260-181.

The Hippalektryon

In 2007 during archeological excavations of "Taneva mogila" burial mound, located near the village of Topolchane, the district of Sliven,[1] a ceramic rhyton, shaped as a head and a torso of a horse and a body of a cockerel, was discovered. (Fig. 1-3) The grave, where the rhyton was discovered, was dated from the mid to the third quarter of the 4th century BC (CBC). The individual, or individuals, buried there (the archeological situation did not permit a confirmation whether one disarticulated body was buried in two separated graves, or there are two different individuals) have been consecrated to the orphic doctrinal ideology of the Oddrisian kings of Thrace.[2]

The vessel is positioned over a high firm, conical and circular stem, which allows the rhyton to be filled and to remain in rest without a necessity of additional holding and stopping of the fluid opening like in the "classical" forms of rhytons. There is a funnel-like mouth for filling of the wine instead of a tail, and a hole in the nostril for wine outflow. The horse head and the neck have a well enhanced mane which beginning is starting at the hole. The most significant mark of the rhyton is a meticulously well shaped labrys over the horse's forehead. In the Thracian, and some other ancient societies, the labrys is a symbol of a king's power, and suggests ultimately that the rhyton belonged to a noble Thracian, perhaps a Thracian king (paradinast).[3]

The grouping of these two zoomorphic forms is well correlated to the ideas of the solar power and the afterlife. In the mythology, for example, the cockerel is a symbol of the Sun. The cockerel is announcing the beginning of the day and the sunrise. The rooster is related to the parts of the daily cycle. In the vernacular language the expressions "the first roosters' crowing" and "rooster's crowing time" are associated to the approaching of the morning. According to the folklore notion the time during the transitional destructive period between the sunset and the first roosters' crow is that time period when ghouls, vampires, ghosts and other negative mythological characters appear, but after the crow of the cockerel they are loosing power. The defensive function of the rooster is confirmed indirectly by a number of conjuring formulas by which the sorceress is sending the illness "in a desert forests, where the rooster is not crowing", and by this mean the rooster is always related to the assimilated by man space, where the humans are protected from harmful forces and supernatural creatures. Next, illustrated semantically by the shape of the rhyton beast, the horse has ambiguous meaning. From one side it is a solar symbol, as a pulling force for the chariots of the solar deities as Helios, Sol, and even Asuras in the Indo-European mythology, symbolizing happiness, good fortune, and good luck. The horse is symbolizing freedom, optimism, untamable will, fearlessness, honor and glory, and represents the celestial origin. From the other side the horse is a mediator between the underworld and the world of the heaven. The heroes are entering the Kingdom of the Darkness with horse's help. The horse is carrying the wind of change and the favorable alterations of life.[4]

In the specialized literature this mythical creature with a head and a torso of a horse and a body of a cockerel is known as a hippalektryon[5] (ἱππαλεκτρυών (hippalektryon), from the Greek ἱππος (hippos, horse) and αλεκτρυών (alektryon, cockerel)).[6]

---

[1] **Kitov, G**. Dolinata na trakiiskite tzare v Slivensko. – Izvestia na muzeite ot Iugoiztochna Bulgaria, XXIII, 2007, c. 44-57.

[2] **Dimitrova, D**. 5th – 4th C. BC Thracian Orphic Tumular Burials in Sliven Region (Southeastern Bulgaria). –In: Tumuli Graves – Status Symbol of the Death in the Bronze and Iron Ages in Europe. Edited by V. Sîrbu and C. Schuster. BAR International Series 2396. Oxford, 2012, pp. 82-83.

[3] Ibid., p. 82.

[4] **Stoinev, A**. Bulgarska mitologia. Entziklopedichen rechnik. Sofia, 2006.

[5] **Arnott. G**. Birds in the Ancient World from A to Z. London and New York, 2007, pp. 102-103.

The written sources about the hippalektryon are scarce and the earliest description of this mythical beast is given by Aeschylus (525-456 BC) in his tragedy "Myrmidons". According to the fragments of this lost play the mythical beast has been painted with splendor to the galley of the Thessalian king Protesilaus. According to the plot when the Trojans attacked the camp and the galleys of the Achaeans, and Achilles, insulted by Agamemnon, refused to enter in combat, the herald announced that the galleys are in fire, set by the led by Hector Trojans, and the flame already is jeopardizing the galley of Protesilaus: "The buff horse-cock fastened thereon, the laborious work of outpoured paints, is dripping".[7]

The next author, who is mentioning the hippalektryon for three times in his plays "Peace" (421 BC), "Birds" (415 BC), and "Frogs" (405 BC), is "the father of the comedy" Aristophanes (446-386 BC).

For instance, in "Peace" the swaggered and decorated with feathers officer will be the first to run away from the battle: "shaking his plumes like a buff hippalektryon".[8]

In "Birds" the main character is mocked for "from being nobody, he has risen to be famous; he's now the finest gilded cock of his tribe".[9]

In "Frogs" the image of hippalektryon is again ridiculed, compared to the castrated he-goats at the Persian tapestries: "No cock-horse in my plays, by Zeus, no goat-stag there you'll see, such figures as are blazoned forth in Median tapestry".[10]

It is obvious, from what do we see in Aristophanes' plays, that the comic is talking about the horse-cock as for a well known mythical creature, but with a scorn rather than respect. Based on this some of the contemporary authors are expressing an opinion that at the time of Aristophanes, at the end of the 5th CBC, most of the citizens of Athens never heard about this mythical beast, the memory of the hippalektryon was only an echo, and the true purpose and semantic meaning of the horse-cock had been already forgotten.[11] It has to be noted that the hippalektryon was mentioned to be tawny in color, and the ceramic figurine from "Taneva mogila" is supporting such an opinion, adhered to the established norms of color. According to the passage in "Frogs" the horse-cock was depicted to the shields and mantles of the Greek soldiers, in our case on the clothes of the abovementioned officer. This is confirmed by the picture on the shield of goddess Athena, as depicted to a black figured vase from Attica, dated circa 480 BC, where the hippalektryon was likely used as an apotropaic symbol.

Until the moment there are more than 85 published images of hippalektrions discovered in the Mediterranean world.[12] In some cases the hippalektrion is alone, but in other cases the hippalektrion has a rider – an armed, or disarmed youth. (Fig. 8-13, 19)

Until recently the hippalektrion was considered to be a mythical beast originated in the Greek world, with no relation to the East. This concept was challenged after the discovery of one bronze axe, from the collection of Los Angelis County Museum of Art, originally found in Luristan, Iran, and dated circa 1350-1000 BC. There, on the axe bush, a figurine of a

---

[6] **Williams, D**. Hyppalektryon. –In: Lexicon Iconographicum Mithologiae Classicae. Zurich and Munchen, 1990, 5.1, 427-433.

[7] **Aeschylus**. Myrmidones. Fragment 61. The Theoi Classical E-Texts Library <http://www.theoi.com/Text/AeschylusFragments2.html>

[8] **Aristophanes**. Peace. 1175-1176. Perseus Digital Library. <http://www.perseus.tufts.edu/hopper/collection?collection=perseus:collection:greco-roman>

[9] **Aristophanes**. Birds. 801. Perseus Digital Library. <http://www.perseus.tufts.edu/hopper/collection?collection=perseus:collection:greco-roman>

[10] **Aristophanes**. Frogs. 937. Perseus Digital Library. <http://www.perseus.tufts.edu/hopper/collection?collection=perseus:collection:greco-roman>

[11] **Bothmer. D. v**. The Tawny . – The Metropolitan Museum of Art Bulletin. Vol. 11, No. 5, 1953, p. 132.

[12] In general see: **Bothmer. D. v.** Op. cit., pp. 132-136; **Camporeale, G**. Hippolectryon. – Archeologia classica: rivista semestrale, 19, 2, 1967, pp. 248-268.

hippalektrion with a rider could be seen.[13] (Fig. 4) Comparing this, the earliest described hippalektrion from the Ancient Greek world is a zoomorphic askos, discovered in the Northern necropolis of Knossos and dated to 840-810 BC.[14] (Fig. 5)

Around 575 BC the hyppalektrions' images began to appear in a large scale. After that, according to art historians such like D. von Bothmer and G. Camporeale, the images depicted on ceramic vessels disappeared at the beginning of the 5th CBC[15], although some of the three-dimensional images of hyppalektrions remained until 470 BC. Such an "end" of the hyppalektrion is accepted by Jose Doerig as well.[16]

According to the observations of Jose Doerig the earliest images of hyppalektrions appeared on black figured vases from Boeotia, among them an alabastron and an aribalus from the British Museum (Fig. 6) and the Museum for Ancient Art in Bonn (Fig. 7), dated to 600-575 BC.[17] Most numerous are the pictures on black figured vessels from the second half of the 5th CBC. Only Attica vessels have hippalektrions.[18]

According to observations from Attica the hippalektrion motif spread to the Mediterranean world, particularly among Etruscans in Italy, where the image was borrowed by the local masters. Among these works of Etruscan art are: one golden finger ring with engraved hippalektrion from the collection of the Metropolitan museum (Fig. 20); bronze handles, produced in the form of hippalektrions from the collection of the National museum at Copenhagen (fig. 21); and five silver Etruscan coins with hippalektryons on them, discovered in 1868 near Voltera, Italy, in a hoard of 68 coins. It is believed that the coins with hippalektrions were minted by 500 BC in a workshop at the ancient city of Populonia near today's town of Piombino.[19] (fig. 22)

In 1887 during archaeological excavations at the Athenian Acropolis several fragments from a monument of a hippalektrion with a rider[20] (Fig. 18), identified as Poseidon[21] (Fig. 14), were discovered. All of the pieces were discovered in layers of deposits, made of the remains of monuments devastated by the Persians in 480 BC. According to some of the researchers of hippalektrions' monuments the ceramic statuette of a hippalektrion and a rider, from the collection of the Louvre, (Fig. 15) is a replica of the Athenian Acropolis monument.[22]

It is still under debate what kind of a bird is represented by the body of the hippalektrion. Most of the opinions are supporting the idea that it is a rooster, but there are some beliefs that it could be a griffin, or a vulture. But all researchers agree that the beast did originate in the Greek world, not in Persian, like the rest of the "hybrid" creatures of the ancient mythological pantheon. The lack of hyppalektrion depictions in Asia Manor was brought in support of the idea, but it is fear to notice that the opinion was formed years before the axe from

---

[13] **Doerig, J**. Ξυθὸς ἱππαλκτρυών. La monture fabuleuse d'Okéanos. –Museum Helveticum: Revue suisse pour l'étude de l'antuquité classique, 40, 1983, p. 147, Pl. 1 ; In some older publications this artifact is dated to 8th-7th CBC. See: **Ghirsman**, **R.** Perses, Proto-Iraniens, Medes, Achemenides. Paris, 1963, p. 64, fig. 81; The newest research is adjusting the date to 1350-1000 BC. See: **Moorey, P., E. Bunker, E. Porada and G. Markoe**. Ancient Bronzes, Ceramics and Seals. The Nursely M. Heeramaneck Collection of Near Eastern Art. Los Angeles, 1981, № 42.

[14] **Goldstream, J. N., L. J. Eiring, G. Forster**. Knossos Pottery Handbook: Greek and Roman. –British School at Athens Studies. Vol. 7, 2001. Pl. 21, g.

[15] **Eaverly, M. A**. Archaic Greek Equestrian Sculpture. Ann Arbor, 1998, p. 64.

[16] **Doerig, J.** Op. cit., pp. 140-153.

[17] Ibid., p. 141, Pl. 2, 3.

[18] **Bothmer. D. v.** Op. cit., pp. 132-136.

[19] **Chevillon, J.-A.** Les oboles "gréco-provençales" à l'Hippalectryon, un motif unique en numismatique. –Provence numismatique, 122, Feb. 2015, p. 23—24.

[20] **Bothmer. D. v.** Op. cit., p. 133.

[21] **Kotsarini, Konstantina. Theodora Panagiotidou, Iris Plaitakis, and Vasileios Chrysikopoulos**. Hippies. The aristocrats of Athens. Acropolis Museum. Без година на издаване, фиг. 3.

[22] **Besques-Mollard, Simone**. Guerrier a cheval sur un Hippalectryon groupe en terre cuite du musée du Louvre. - Revue Archéologique. T. 37, 1951, pp. 161-168., p. 161.

Luristan province was correctly dated. In addition, among the ethnologists, Paul Pedrizet's opinion for an apotropaic function of the beast is dominant. He goes even further by stating that the hyppalektrion was painted to the boards of the Athenian galleys in the 6th and the 5th CBC. The idea was borrowed from the passage 61 in "Myrmidons" by Aeschylus.[23]

Following the outcome of the art historians the hyppalektrion immages did exist as an art subject for the period between 575 – 470 BC, with a pick at the end of the 6th CBC to the first decades of the 5th CBC. After this time the mythical beast gradually disappeared from the art and the memory of it vanished.

Then, how can we explain the appearance of the rhyton from "Taneva mogila" within the context of a burial dated to the mid or the third quart of the 4th CBC? If we accept the existing chronological frame for the images of the hypalektrions from 575 to 470 BC, then we may have to speak about some strange and tasteless provincial anachronism which is not the case for the Thracian rules of this time.

For more help some of the symbols, on the coins of the ancient cities of Adramyteion, Iola, Cyzicus, Lampsakos, and Skepsis, all located in Asia Minor along the strait of the Dardanelles, may be employed (Fig. 23-30, 32-55). According to Oguz Tekin some of the images of the coins, minted in the abovementioned cities, are of hyppalektrions, not of Pegasus as thought until recently.[24] Indeed, if we look closely at the coins we will see that the image of so called Pegasus torso exposes an opportunity for a new interpretation. For instance, on the coins of the cities of Panticapaeum in Crimea(Fig. 90, 91) and Ameselom in Sicily (Fig. 89), Syracuse (Fig. 64, 65) and Termai in Macedonia (Fig. 59, 60), is presenting the first part of Pegasus where the middle of the body is cut with a clear line, leaving no doubt that it is the front part of Pegasus. The same image is presented at one of the earliest coins of Lampsakoc, minted c. 510-450 BC. (fig. 35) In the same manner are ending some of the half horses on coins from Trikala (Fig. 87, 88) and Pherae (Fig. 86) in Thessaly. But the winged half horse on the coins from the abovementioned Asian cities is ending with a motif, which resembles a bird tale or bird feathers, more likely of a rooster, as seeing on a coin of the city of Selimbria.[25] (Fig. 85) The most resembling and vivid images are coming from the coins of Lampsakos and Skepsis. (Fig. 36-55) The figures from the coins of Skepsis are very close to the image of a hyppalektrion, which is casted of the side of a bronze vessel from Athens, dated to the 5th CBC. (Fig. 17) Towards the coin images from the cities of Adramyteion, Iola, Cyzicus, Lampsakos, and Skepsis can also be added a coin image from the city of Argilos in Macedonia, issued between 510-480 BC. (Fig. 31) The last coin emission was issued at the time when the hyppalektrion images were most widely spread in the Mediterranean world. The opponents of such usually are putting forward the fact that the coin images are lacking the bird legs, as they are depicted to the vases from Atika, and only the horse forelegs are present. But we must note that the hyppalektrions from the earliest vases from Beothia, produced c. 600-575 BC, are lacking the bird legs as well. (Fig. 6, 7) In a similar way the hyppalektrion from the decree of Athenian Epidaurus, issued during the 4th CBC in honor of one citizen of Lampsakos, was chiseled.[26] (Fig. 16)

The most interesting coin images are those from Skepsis, where a wide rhyton pipe could be seen at the back of the beast besides the combination between a horse and a bird. (Fig. 51-55)

---

[23] **Besques-Mollard, Simone**. Guerrier a cheval sur un Hippalectryon groupe en terre cuite du musée du Louvre. - Revue Archéologique. T. 37, 1951, pp. 161-168., p. 161.

[24] **Tekin, Oğuz**. Pegasus or Hippalectryon: Identification of a creature on the coins of Mysia and Troas. Paper from "XV International Numismatic Congress Taormina", 21st-25th September 2015. Università degli Studi di Messina.

[25] **Mushmov, Nikola**. Antichnite moneti na Balkanskia poluostrov I monetite na bulgarskite tzare. Sofia,1912, № 4747.

[26] **Perdrizet, Paul**. ΠΑΡΑΣΗΜΑ de villes sur des stèles de proxéie. – Bulletin de correspondence hellénique / École française d'Athènes. Annee 20, 1896. pp. 553-555, fig. 3.

Some of the coins are dated c. 400 BC, but some of the coins were minted c. 350-310 BC and chronologically are related to the burial of "Taneva mogila".

Further, since the hyppalektrion from "Taneva mogila" is a king's regalia and attribute, we would identify as a hyppalektrion an image from some of the coins of Alexander the Great (336-323 BC) (Fig. 71-77) and his Thracian successor Lysimachus (323-281 BC) (Fig. 81-84). As above the descriptions of these images were related to the forepart of Pegasus, but one careful look would suggests that the winged horse forepart ends in the shape of a bird tale. In contrast, where Pegasus is present, the horse is in full size, or clearly cut in the middle. (Fig. 78-80). What about the hyppalektrion on the coins of
Alexander and Lysimachus? There is a suggestion for an existing tradition among the rulers in Southeastern Europe, where the meaning of the hippalektrion, as a king's symbol, was magnified, and the noble of Thrace, buried in "Taneva mogila", did not made an exception from the norms. In the coins of Alexander and Lysimachus the hyppalektrion is depicted below the eagle held by Zeus, and if the eagle is symbolizing the sky and the relationship to the Olympic deities, then the hyppalektrion and Pegasus as well, most likely fulfill the relation to the chthonic world. It is not a coincidence that the hyppalektrion was mentioned in "Myrmidones" as a painted symbol to the galley of the Thessalian king Protesilaus.

According to the legend Protesilaus was the first Achaean warrior to step on Trojan soil, and as the prophecy predicted[27] he was killed immediately by Hector. After his wife Laodamia learned of his death, being in great sorrow, prayed to the Gods his return, even just for three hours. After Protesilaus was taken back by the Gods Laodamia voluntarily followed him to the kingdom of death by jumping in the fire while holding a bronze statue of her husband. Through this act Laodamia truly did touch the Orphic essence of the Thracian kings' ideology. It is interesting to be noted that in the myths the name Laodamia very often was replaced by the names Hyppodamia, Deya, and Hyppobethia. Sometimes with these various forms is named the bride of the king of the Lapides Piritus. She was the one kidnapped by the Centauries in the day of her wedding. The relationship between the names Laodamia and Hyppodamia is suggesting the idea for the presence of the horse in the myth for Protesilaus, the unlimited love between them, and their joined travel to the underworld. By this mean placing the rhyton, formed as a hyppalektrion, in the grave of "Taneva mogila" could be accepted as an echo of the idea for the periodical resurrection of the buried ruler. This holds the spirit of the Thracian orphic doctrine, in the same way like Protesilaus traveled back to the world of life, even for short time. Perhaps we may think for the pictures of hyppalektrion with a rider as a resonance of the myth of Protesilaus, where the hyppalektrion is the mediator, carrying the hero between the worlds of life and death? Let not forget that the name Protesilaus mean "the first of the nation", in his honor a sanctuary by the city of Philake was built and numerous funerary games were organized. Without doubt the Thtacian ruler, buried in "Taneva mogila", wanted to receive the same honors after death.

What about Alexander III and his personal relation to Protesilaus? Alexander has fear that the first who steps on Persian soil during his military campaign would be killed. The first, who did step on Persian land was Alexander himself, but before that he offered gifts at the tomb of Protesilaus in Eleya at the Dardanelles, hoping that the story of Protesilaus will not be repeated. But in any case, the apotropaic symbol of the coastal cites of Asia Minor appeared on the coins of the conqueror. Very likely the same idea was borrowed by Lysimachus, who in 302 BC attacked Asia Minor, and after some fortunate events successfully annexed a big part of the former Alexander's territories of Persia. Ephesus became his new capital. What about the Thracian kings of the odrissi and their relation to Alexander and Lysimachus, we should remember that in 322 BC Lysimachus waged a war with no winner against Seutus III, and Alexander was an ally with the Thracians during his Persian campaigns. Having these relations to

[27] The Cypria prophesy was for the first warrior who set a foot on Trojan soil to be killed.

the Macedonian kings, the Thracian kings probably used the same regalia and symbols like their Macedonian counterparts.

According to the above presented data the idea of hyppalektrion was born in the Middle East around the 14th – 11th CBC as demonstrated by the axe from Luristan. By the 9th CBC the hyppalektrion idea already existed in the Greek world as seen from the askos from the Northern necropolis of Knossos. According to Jose Doerig from Persia the idea of hyppalektrion crossed Thrace and in the beginning of the 6th CBC reached successively Boeotia and then Attica. According to Doerig this early relationship of the hyppalektrion with Thrace is visible in the Thracian clothes and colors of the rider from Attica and Boeotia. The prototype of the hyppalektrion, symbolizing the crossing of the water space, is perhaps the hyppokampos, a creature with a head and a torso of a horse and a body of a sea monster, mounted by Poseidon.[28] This sea beast, the hyppokamp, is seen depicted over ceramic vases dated to the 6th - 4th CBC (Fig. 14, 66, 67) and to coins of the Sicilian city of Solunto from the 4th CBC.[29] (Fig. 68-70) Because of the lack of any early depictions of hyppokamps and hyppalektrions from Thrace at the moment this hypothesis can not be supported. The flourishing of hyppalektrions' images within the Greek world was between 575 – 470 BC. Some painted Attica vases and some works from the area of Etruria are related to this time. At the same time, as presented to their coinage, there is a tendency of accepting the hyppalektrion, incorrectly described as Pegasus, as a symbol by the cities of Adramitiones, Iola, Kisikus, Lampsacus and Scepsis. By the same time the hyppalektrion appeared on the coins, minted between 510-480 BC, of the Macedonian city of Argilos.

After the Persians captured Athens in 480 BC and destroyed the statue of the hyppalektrion from the Acropolis (Fig. 18) the Greeks left the idea of the hyppalektrion as a sacred beast, and half a century later this monster was already ridiculed in the satirical plays, very likely because of its Persian origin and appearance on the coins of the Persian coastal cities after the 5th CBC. Some of the coins of the city of Lampsacus carried that symbol until the beginning of the 2nd CBC. (Fig. 46-47)

The discovery of the hyppalektrion in "Taneva mogila" and its ultimate identification as a king's symbol, related to the king's power on the Balkans, brought more light over the hyppalektrion's area of distribution in the Mediterranean worlds and the Balkans, its representation as a mythical beast in the worlds of the life and the death. The appearance of a hyppalektrion in the grave of a Thracian king has a straight relation to the appearance of the hyppalektrion on the coinage of Alexander III and his successor in Thrace Lysimachus. Very likely, abandoned in Athens because of its Persian origin, the hyppalektrion remained as a king's symbol in North, in Thrace and Macedonia, it did find a place on the coins, and as a personal kings' possession. According to the images of hyppalektrions on the coinage of the city of Scepsis during the 4th CBC the motif of the hypaplektrion, depicted as a rhyton, was very popular. The same artifact from the same time was discovered in "Taneva mogila", likely to demonstrate the relation of the Thracian kings to the Macedonian rulers, coastal Persian cities and the Persian institutions.[30] And this is not an accident. As Ivan Marazov noted, during the Balkan's campaign of Xerxes and after it the Thracian kings demonstrated the ideological relation of the Thracian royal institution to the Persian royal institution and as mentioned by Herodotus the Thracians

---

[28] **Doerig, J**. Op. cit., p. 153.

[29] **Baur, Paul V. C**. Catalogue of the Rebecca Darlington Stoddard Collection of Greek and Italian Vases in Yale University. New Haven, 1922, pp. 77-78, № 112, Pl. IV; **Richter, Gisela**. Red-Figured Athenian Vases in the Metropolitan Museum of Art. Vol. 1. New Haven, 1936, p. 212, № 167, Pl. 163.

[30] We need to note that the fragmented rhyton from Vazoov, the district of Razgrad, dated by the 4th CBC resembles a hyppalektrion, not Pegasus as considered until the moment. (Fig. 92)

"even considered the road, marched by Xerxes for sacral". Thus the presence of a hyppalektrion in the Thracian king's burial in "Taneva mogila" is not a surprise.[31]

[31] This study was published also as: **Kovatchev, G., N. Sirakov.** Keramichen riton s forma na hipalektrion ot kolektziiata na RIM-Sliven. –In: Trakiia I okolniiat sviat. Sbornik s dokladi ot natzionalna nauchna konferentzia 27-29 oktomvri 2016 god. Shumen, 2016, s. 260-281.

Списък на използваните извори, литература и електронни издания
List of Sources, Bibliography and Electronic publications

Аристофан. Мир, 1175-1176; Aristophanes. Peace. 1175-1176. Perseus Digital Library. <http://www.perseus.tufts.edu/hopper/collection?collection=perseus:collection:greco-roman> (посетен на 1 януари 2016)

Аристофан. Птиците, 801; Aristophanes. Birds. 801. Perseus Digital Library. <http://www.perseus.tufts.edu/hopper/collection?collection=perseus:collection:greco-roman> (посетен на 1 януари 2016)

Аристофан. Жабите, 937; Aristophanes. Frogs. 937. Perseus Digital Library. <http://www.perseus.tufts.edu/hopper/collection?collection=perseus:collection:greco-roman> (посетен на 1 януари 2016)

Aeschylus. Myrmidones. Fragment 61. The Theoi Classical E-Texts Library <http://www.theoi.com/Text/AeschylusFragments2.html> (посетен на 30 декември 2015 год.).

Китов, Г. Долината на тракийските царе в Сливенско (предварително съобщение). – Известия на музеите от Югоизточна България, XXIII, 2007, с. 44-57.

Ковачев, Г., Н. Сираков. Керамичен ритон с форма на хипалектрион от колекцията на РИМ-Сливен. –В: Тракия и околният свят. Сборник с доклади от национална научна конференция 27-29 октомври 2016 год. Шумен, 2016, с. 260-181.

Мушмов, Никола. Античните монети на Балканския полуостров и монетите на българските царе. С., 1912.

Стойнев, А. Българска митология. Енциклопедичен речник. С., 2006.

Arnott. G. Birds in the Ancient World from A to Z. London and New York, 2007.

Baur, Paul V. C. Catalogue of the Rebecca Darlington Stoddard Collection of Greek and Italian Vases in Yale University. New Haven, 1922.

Besques-Mollard, Simone. Guerrier a cheval sur un Hippalectryon groupe en terre cuite du musée du Louvre. - Revue Archéologique. T. 37, 1951.

Bothmer. D. v. The Tawny Hippalektryon. – The Metropolitan Museum of Art Bulletin. Vol. 11, No. 5, 1953.

Camporeale, G. Hippalectryon. – Archeologia classica: rivista semestrale, 19, 2, 1967.

Chevillon, J.-A. Les oboles "gréco-provençales" à l'Hippalectryon, un motif unique en numismatique. –Provence numismatique, 122, Feb. 2015.

Dimitrova, D. 5th – 4th C. BC Thracian Orphic Tumular Burials in Sliven Region (Southeastern Bulgaria). –In: Tumuli Graves – Status Symbol of the Death in the Bronze and Iron Ages in Europe. Edited by V. Sîrbu and C. Schuster. BAR International Series 2396. Oxford, 2012.

Doerig, J. Ξυθός ἱππαλκτρυών. La monture fabuleuse d'Okéanos. –Museum Helveticum: Revue suisse pour l'étude de l'antuquité classique, 40, 1983.

Eaverly, M. A. Archaic Greek Equestrian Sculpture. Ann Arbor, 1998.

Ghirsman, **R.** Perses, Proto-Iraniens, Medes, Achemenides. Paris, 1963.

Goldstream, J. N., L. J. Eiring, G. Forster. Knossos Pottery Handbook: Greek and Roman. – British School at Athens Studies. Vol. 7, 2001.

Kotsarini, Konstantina. Theodora Panagiotidou, Iris Plaitakis, and Vasileios Chrysikopoulos. Hippies. The aristocrats of Athens. Acropolis Museum. Без година на издаване.

Kurtz, D. and J. Boardman. Booner. –In: Greek Vases in the J. Paul Getty Museum. Malibu, CA. Vol. 3, 1986.

Moorey, P., E. Bunker, E. Porada and G. Markoe. Ancient Bronzes, Ceramics and Seals. The Nursely M. Heeramaneck Collection of Near Eastern Art. Los Angeles, 1981.

Payne, Humfry. Necrocorinthia. A Study of Corinthian Art in the Archaic Period. Oxford, 1931.
Perdrizet, Paul. L'Hippalectryon. – Revue des Etudes anciennes. Bordeaux, 1904, T. 6.
Perdrizet, Paul. ΠΑΡΑΣΗΜΑ de villes sur des stèles de proxéie. – Bulletin de correspondence hellénique / École française d'Athènes. Annee 20, 1896.
Richter, Gisela. Red-Figured Athenian Vases in the Metropolitan Museum of Art. Vol. 1. New Haven, 1936.
Sear, David. Greek Coins and Their Values. London, 1978, vol. 1.
Tekin, Oğuz. Pegasus or Hippalectryon: Identification of a creature on the coins of Mysia and Troas. –Paper from "XV International Numismatic Congress Taormina", 21st-25th September 2015. Università degli Studi di Messina.
Williams, D. Hyppalektryon. –In: Lexicon Iconographicum Mithologiae Classicae. Zurich and Munchen, 1990.
Национален музей, Амстердам. <www.rmo.nl/collectie>
CoinArchives. <www.coinarchives.com>
L'Anticopédie. <www.anticopedie.fr >
NumisBids. <www.numisbids.com>
Perseus Digital Library. <www.perseus.tufts.edu>
The Theoi Classical E-Texts Library. <www.theoi.com>
Wild Winds. <http://wildwinds.co>

Списък на илюстрациите
List of Illustrations

Фиг. 1. Керамичен ритон представящ същество с торсо на кон и тяло на петел от гроб № 2 от Танева могила до с. Тополчане, Сливенско, в момента на откриването. По: Dimitrova, p. 82, fig. 10.

Фиг. 2. Керамичен ритон с форма на торсо на кон и тяло на петел от Танева могила до с. Тополчане, Сливенско.

Фиг. 3. Керамичен ритон с форма на торсо на кон и тяло на петел от Танева могила до с. Тополчане, Сливенско.

Фиг. 4. Бронзова брадва от Луристан, Иран. 1350-1000 год. пр. Хр. Музей за изкуство, Лос Анджелис. По: Doerig, Pl. 1.

Фиг. 5. Зооморфен съд оформен като хипалектрион. Кносос. Ок. 840-810 год. пр. Хр. По: Goldstream, pl. 21, g.

Фиг. 6. Чернофигурен алабастрон от Беотия. Британски музей. 600-575 год. пр. Хр. По: Doerig, Pl. 2.

Фиг. 7 . Чернофигурен съд от Беотия. Бон, Музей за древно изкуство на Германската академия. 600-575 год. пр. Хр. По: Doerig, Pl. 3.

Фиг. 8. Чернофигурен съд с рисунка на хипалектрион и ездач, представен като невъоръжен младеж. Ок. 525 год. пр. Хр. Музей Метрополитан. По: Bothmer, p. 133.

Фиг. 9. Чернофигурна рисунка на хипалектрион и ездач, представен като невъоръжен младеж, от съд, рисуван от Ксенокъл. Ок. 550 год. пр. Хр. Колекция Робинсън. Музей на Университета на Мисисипи. По: Bothmer, p. 134.

Фиг. 10. Чернофигурна рисунка на хипалектрион и ездач, представен като младеж от Атика. Краят на VI век пр. Хр. Съхранява се в Мюнхен, Германия. По: Bothmer, p. 134.

Фиг. 11. Чернофигурна рисунка на хипалектрион с ездач, представен като младеж от Атика. Ок. 530 год. пр. Хр. съхранява се в музея Вивинел в Компиен, Франция. По: Kurtz, D. and J. Boardman, p. 44, fig. 8.

Фиг. 12. Чернофигурна рисунка на хипалектрион с ездач. 560-550 год. пр. Хр. Музей за изкуство, Харвард. < http://www.theoi.com/Ther/Hippalektryon. html>

Фиг. 13. Чернофигурна рисунка на хипалектрион и стъпил върху него боец. Ок. 530-420 год. пр. Хр. Музей за изкуства, Тампа, Флорида. <http://www.theoi.com/Ther/Hippalektryon.html >

Фиг. 14. Чернофигурен лекит. Посейдон яздещ хипалектрион, комбиниращ кон, петел и риба (делфин(?)) 500-490 год. пр. Хр. Атика. Национален музей, Амстердам <http://www.rmo.nl/collectie/zoeken?object=I+1960%2f7.1>

Фиг. 15. Керамична статуетка на хипалектрион и ездач. Лувър. Ок. 525-470 год. пр. Хр. Лувър. По: Besques-Mollard, p. 161.

Фиг. 16. Изображение на хипалектрион от декрет от Епидавъра в Атина в чест на гражданин от Лампсак. IV век пр. Хр. По: Perdrizet, ΠΑΡΑΣΗΜΑ…, pp. 553-555, fig. 3.

Фиг. 17. Изображение на хипалектрион от бронзов съд, открит в Атина. V век пр. Хр., вероятно и по-късно. По: Payne, pp. 228-229, fig. 104-c.

Фиг. 18. Статуя на хипалектрион с ездач, вер. Посейдон. Акрополът в Атина. 520-510 год. пр. Хр. По: Kotsarini, Konstantina. Theodora Panagiotidou, Iris Plaitakis, and Vasileios Chrysikopoulos, фиг. 3.

Фиг. 19. Хипалектрион с ездач. Рисунка върху киликс(?). 540-530 год. Пр. Хр. Съхранява се в музея за древно изкуство в Берлин.

Фиг. 20. Златен етруски пръстен с гравюра на хипалектрион. Музей „Метрополитан", Ню Йорк. По: Bothmer, p. 136.

Фиг. 21. Бронзова дръжка на съд с фигури на хипалектриони. Етруски. Национален музей в Копенхаген, Дания. По: Bothmer, p. 136.

Фиг. 22. Етруска сребърна монета от съкровището от Волтера, Италия, с изображение на хипалектрион. Ок. 510-500 год. пр. Хр. <http://www.anticopedie.fr/mondes/mondes-fr/etrusques-monnaie.html >

Фиг. 23. Монета от Адрамитион, Мизия в Мала Азия. IV век пр. Хр. <http://wildwinds.com/coins/greece/mysia/adramyteion/i.html>

Фиг. 24. Монета на сатрапа Оронт (357-352 год. пр. Хр.) от Адрамитион, Мизия в Мала Азия. <http://wildwinds.com/coins/greece/mysia/adramyteion/i.html>

Фиг. 25. Тетробол на сатрапа Оронт (357-352 год. пр. Хр.) от Адрамитион, Мизия в Мала Азия. <https://www.numisbids.com/n.php?p=lot&sid=1066&lot=143>

Фиг. 26. Обол на сатрапа Оронт (357-352 год. пр. Хр.) от Адрамитион, Мизия в Мала Азия.

Фиг. 27. Монета на град Адрамитион. IV век. пр. Хр.

Фиг. 28. Монета на град Адрамитион. IV век пр. Хр.

Фиг. 29. Монета на град Адрамитион. IV век. пр. Хр.

Фиг. 30. Монета на град Адрамитион. IV-III век пр. Хр.

Фиг. 31. Тетрабол на град Аргилос, Македония. 510-480 год. пр. Хр. <http://wildwinds.com/coins/greece/macedonia/argilos/i.html>

Фиг. 32. Монета на град Йола в Мизия, Мала Азия. IV век пр. Хр. <http://www.wildwinds.com/coins/greece/mysia/iolla/t.html >

Фиг. 33. Монета на град Йола в Мизия, Мала Азия. IV век пр. Хр.

<http://www.coinarchives.com/a/lotviewer.php?LotID=840405&AucID=1577&Lot=212&Val=4ba0a4c15dd41d950606d96c72abc95b>

Фиг. 34. Статер на град Кизик в Мизия, Мала Азия. 550-475 год. пр. Хр.

Фиг. 35. Обол на град Лампсак. Мизия в Мала Азия. 510-450 год. пр. Хр. <http://wildwinds.com/coins/greece/mysia/lampsakos/i.html>

Фиг. 36. Монета на град Лампсак, Мизия в Мала Азия. 470-450 год. пр. Хр. <http://wildwinds.com/coins/sg/i.html>

Фиг. 37. Статер на град Лампсак в Мизия, Мала Азия. По: Sear, vol. 1, № 3881.

Фиг. 38. Монета на град Лампсак в Мизия, Мала Азия. По: Sear, vol. 1, № 3899.

Фиг. 39. Статер на град Лампаск в Мизия, Мала Азия. Ок. 394-350 год. пр. Хр. <http://wildwinds.com/coins/greece/mysia/lampsakos/i.html>

Фиг. 40. Статер на град Лампсак в Мизия, Мала Азия. Ок. 394-350 год. пр. Хр. <http://wildwinds.com/coins/greece/mysia/lampsakos/i.html>

Фиг. 41. Хемидрахма на град Лампаск в Мизия, Мала Азия. Ок. 390-330 год. пр. Хр. По: Sear, vol. 1, № 3894.

Фиг. 42. Монета от град Лампсак в Мизия, Мала Азия. 362 год. пр. Хр. <http://wildwinds.com/coins/greece/mysia/lampsakos/i.html>

Фиг. 43. Статер на Артабаз от град Лампсак в Мизия, Мала Азия. 356 год. пр. Хр. <http://wildwinds.com/coins/greece/mysia/lampsakos/i.html>

Фиг. 44. Монета на град Лампсак в Мизия, Мала Азия. IV век пр. Хр. По: Sear, vol. 1, № 3899.

Фиг. 45. Монета на град Лампсак в Мизия, Мала Азия. IV-III век пр. Хр. <http://wildwinds.com/coins/greece/mysia/lampsakos/i.html>

Фиг. 46. Монета на град Лампсак в Мизия, Мала Азия. III век пр. Хр. По: Sear, vol. 1, № 3903.

Фиг. 47. Монета на град Лампсак в Мизия, Мала Азия. II-I век пр. Хр. <http://wildwinds.com/coins/greece/mysia/lampsakos/i.html>

Фиг. 48. Монета на град Скепсида в Троада, Мала Азия. Ок. 450 год. пр. Хр.

Фиг. 49. Драхма на град Скепсида в Троада, Мала Азия. Ок. 460-400 год. пр. Хр.

Фиг. 50. Драхма на град Скепсида в Троада, Мала Азия. Ок. 460-400 год. пр. Хр.

Фиг. 51. Монета на град Скепсида в Троада, Мала Азия. Ок. 400 год. пр. Хр. По: Sear, vol. 1, № 4134.

Фиг. 52. Монета на град Скепсида в Троада, Мала Азия. Ок. 400 год. пр. Хр.

Фиг. 53. Монета на град Скепсида в Троада, Мала Азия. Ок. IV век пр. Хр. <http://wildwinds.com/coins/greece/troas/skepsis/i.html>

Фиг. 54. Монета на град Скепсида в Троада, Мала Азия. Ок. 350-310 год. пр. Хр. По: Sear, vol. 1, № 4136.

Фиг. 55. Монета на град Скепсида в Троада, Мала Азия. Ок. 350-310 год. пр. Хр. По: Sear, vol. 1, № 4138.

Фиг. 56. Тетробол на град Термаи в Македония. Ок. 500-480 год. пр. Хр. <http://wildwinds.com/coins/greece/macedonia/thermai/i.html>

Фиг. 57. Хемиобол на град Термаи в Македония. Ок. 500-480 год. пр. Хр. <http://wildwinds.com/coins/greece/macedonia/thermai/i.html>

Фиг. 58. Хемиобол на град Термаи в Македония. Ок. 500-480 год. пр. Хр. <http://wildwinds.com/coins/greece/macedonia/thermai/i.html>

Фиг. 59. Хемиобол на град Термаи в Македония. Ок. 500-480 год. пр. Хр. <http://wildwinds.com/coins/greece/macedonia/thermai/i.html>

Фиг. 60. Диобол на град Термаи в Македония. Ок. 500-480 год. <http://www.coinarchives.com/a/lotviewer.php?LotID=806026&AucID=1509&Lot=181&Val=3638abbb491b9cdc6544384b22700570>

Фиг. 61. Тетробол на град Термаи в Македония. Ок. 500-480 год. пр. Хр. По: Sear, vol. 1, № 1308.

Фиг. 62. Хемиобол на град Термаи в Македония. Ок. 500-480 год. пр. Хр. По: Sear, vol. 1, № 1309.

Фиг. 63. Драхма на неизвестно тракийско или македонско племе с комбинирано изображение на крилат кон и пантера (лъв?). Ок. 510-480 год. пр. Хр. <http://wildwinds.com/coins/greece/thraco_macedonian_tribes/i.html>

Фиг. 64. Монета от времето на Тимолеон от град Сиракуза с изображение на предната част на Пегас. 344-337 год. пр. Хр. По: Sear, vol. 1 № 965; Колекция на Британския музей, № 276.

Фиг. 65. Монета от времето на Тимолеон от град Сиракуза с изображение на предната част на Пегас. 344-337 год. пр. Хр. По: Sear, vol. 1 № 965; Колекция на Британския музей, № 2,342.

Фиг. 66. Посейдон яздещ хипокамп (митично същество с предна част на кон, завършваща с опашката на морско чудовище). Ок. 500 год. пр. Хр. По: Baur, pp. 77-78, № 112, Pl. IV; Doerig, p. 150, fig. 6.

Фиг. 67. Посейдон яздещ хипокамп. Рисунка върху хидрия от музея Метрополитан в Ню Йорк. Ок. 400-375 год. пр. Хр. По: Richter, p. 212, № 167, Pl. 163; Doerig, p. 151, fig. 7.

Фиг. 68. Монета на град Солунт в Сицилия с хипокамп. Ок. IV век пр. Хр. <http://wildwinds.com/coins/greece/sicily/solus/i.html>

Фиг. 69. Монета на град Солунт в Сицилия с хипокамп. Начало на IV век пр. Хр. <http://wildwinds.com/coins/greece/sicily/solus/i.html>

Фиг. 70. Монета на град Солунт в Сицилия с хипокамп. Ок. IV век пр. Хр. <http://wildwinds.com/coins/greece/sicily/solus/i.html>

Фиг. 71. Драхма на Александър III Велики (336-323 год. пр. Хр.), сечена в град Лампсак в Мизия, Мала Азия.
<http://wildwinds.com/coins/greece/macedonia/kings/alexander_III/i.html>

Фиг. 72. Статер на Александър III Велики (336-323 год. пр. Хр.), сечена в град Лампсак в Мизия, Мала Азия. 310-301 год. пр. Хр.
<http://wildwinds.com/coins/greece/macedonia/kings/alexander_III/i.html>

Фиг. 73. Драхма на Александър III Велики (336-323 год. пр. Хр.), сечена в град Лампсак в Мизия, Мала Азия. 310-301 год. пр. Хр.
<http://wildwinds.com/coins/greece/macedonia/kings/alexander_III/i.html>

Фиг. 74. Драхма на Александър III Велики (336-323 год. пр. Хр.), сечена в град Лампсак в Мизия, Мала Азия. 310-301 год. пр. Хр.
<http://wildwinds.com/coins/greece/macedonia/kings/alexander_III/i.html>

Фиг. 75. Тетрадрахма на Александър III Велики (336-323 год. пр. Хр.), сечена в град Лампсак в Мизия, Мала Азия. 280-275 год. пр. Хр.
<http://wildwinds.com/coins/greece/macedonia/kings/alexander_III/i.html>

Фиг. 76. Драхма на Александър III Велики (336-323 год. пр. Хр.), сечена в град Абидос в Египет. 325-323 год. пр. Хр.
<http://wildwinds.com/coins/greece/macedonia/kings/alexander_III/i.html>

Фиг. 77. Драхма на Александър III Велики (336-323 год. пр. Хр.), сечена в град Абидос в Египет. 328-323 год. пр. Хр.
<http://wildwinds.com/coins/greece/macedonia/kings/alexander_III/i.html>

Фиг. 78. Тетрадрахма на Александър III Велики (336-323 год. пр. Хр.) с изображение на Пегас, сечена в град Алабанда (Антиохия) в Мала Азия. Ок. 188-173 год. пр. Хр.
<http://wildwinds.com/coins/greece/macedonia/kings/alexander_III/i.html>

Фиг. 79. Тетрадрахма на Александър III Велики (336-323 год. пр. Хр.) с изображение на Пегас, сечена в град Алабанда (Антиохия) в Мала Азия. Ок. 183-167 год. пр. Хр.
<http://wildwinds.com/coins/greece/macedonia/kings/alexander_III/i.html>

Фиг. 80. Тетрадрахма на Александър III Велики (336-323 год. пр. Хр.), сечена в неизвестна гръцка монетарница. Ок. 310-275 год. пр. Хр.
<http://wildwinds.com/coins/greece/macedonia/kings/alexander_III/i.html>

Фиг. 81. Монета на Лизимах (306-281 год. пр. Хр.)

Фиг. 82. Монета на Лизимах (306-281 год. пр. Хр.)

Фиг. 83. Драхма на Лизимах (306-281 год. пр. Хр.), сечена в град Колофон в Лидия, Мала Азия. Ок. 301-297 год. пр. Хр.
<http://wildwinds.com/coins/greece/thrace/kings/lysimachos/i.html>

Фиг. 84. Драхма на Лизимах (306-281 год. пр. Хр.), сечена в град Лампсак в Мизия, Мала Азия. Ок. 301-296 год. пр. Хр.
<http://wildwinds.com/coins/greece/thrace/kings/lysimachos/i.html>

Фиг. 85.Драхма на град Селимбрия в Тракия с изображение на петел. Ок. 480-450 год. пр. Хр. По: Мушмов, № 4747.

Фиг. 86. Монета на Александър от град Фере в Тесалия с изображение на предната част на кон. 369-357 год. пр. Хр.
<http://wildwinds.com/coins/greece/thessaly/pherai/i.html>

Фиг. 87. Монета на град Трикала в Тесалия с изображение на предната част на кон. V век пр. Хр.

Фиг. 88. Хемидрахма на град Трикала в Тесалия с изображение на предната част на кон. 480-400 год. пр. Хр. <http://wildwinds.com/coins/greece/thessaly/trikka/i.html>

Фиг. 89. Хемилитрон на град Амеселон в Сицилия с изображение на предната част на Пегас. Ок. 357-340 год. пр. Хр.
<http://wildwinds.com/coins/greece/sicily/ameselon/i.html>

Фиг. 90. Монета на град Пантикапей в Херсонес Таврически (Крим) с изображение на предната част на Пегас. Ок. 310-304 год. пр. Хр. http://wildwinds.com/coins/greece/thrace/pantikapaion/i.html

Фиг. 91. Монета на град Пантикапей в Херсонес Таврически (Крим) с изображение на предната част на Пегас. Втора половина на IV век пр. Хр. По: Sear, vol. 1, № 1702.

Фиг. 92. Златен фрагментиран ритон от с. Вазово, Разградско. IV век пр. Хр.

Илюстрации

Фиг. 1. Керамичен ритон представящ същество с торсо на кон и тяло на птица от гроб № 2 от Танева могила до с. Тополчане, Сливенско, в момента на откриването.

Фиг. 2. Керамичен ритон с форма на торсо на кон и тяло на птица от Танева могила до с. Тополчане, Сливенско.

Фиг. 3. Керамичен ритон с форма на торсо на кон и тяло на птица от Танева могила до с. Тополчане, Сливенско.

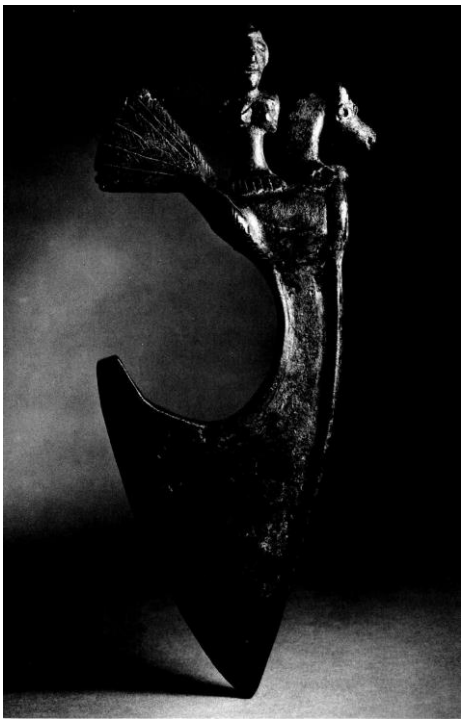

Фиг. 4. Бронзова брадва от Луристан, Иран. 1350-1000 год. пр. Хр.

Фиг. 5. Зооморфен съд оформен като хипалектрион. Кносос. Ок. 840-810 год. пр. Хр.

Фиг. 6. Чернофигурен алабастрон от Беотия. 600-575 год. пр. Хр.

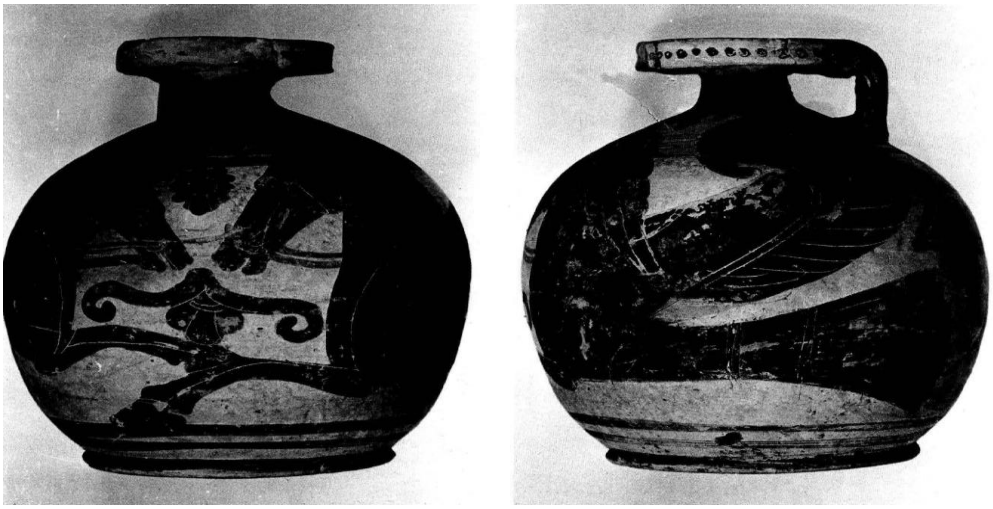

Фиг. 7 . Чернофигурен съд от Беотия. Бон, Музей за древно изкуство на Германската академия. 600-575 год. пр. Хр.

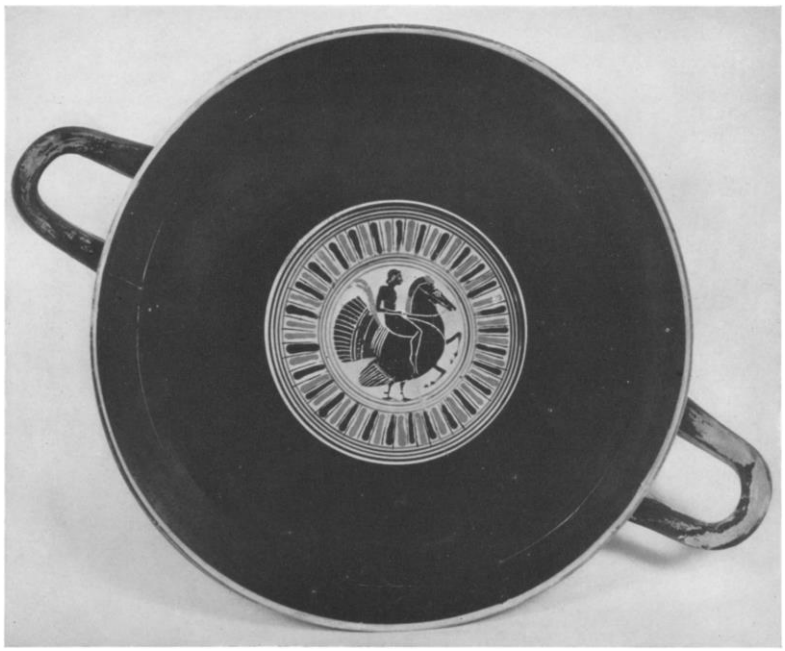

Фиг. 8. Чернофигурен съд с рисунка на хипалектрион и ездач, представен като невъоръжен младеж. Ок. 525 год. пр. Хр.

Фиг. 9. Чернофигурна рисунка на хипалектрион и ездач, представен като невъоръжен младеж, от съд, рисуван от Ксенокъл. Ок. 550 год. пр. Хр.

Фиг. 10. Чернофигурна рисунка на хипалектрион и ездач, представен като младеж от Атика. Краят на VI век пр. Хр.

Фиг. 11. Чернофигурна рисунка на хипалектрион с ездач, представен като младеж от Атика. Ок. 530 год. пр. Хр.

Фиг. 12. Чернофигурна рисунка на хипалектрион с ездач. 560-550 год. пр. Хр.

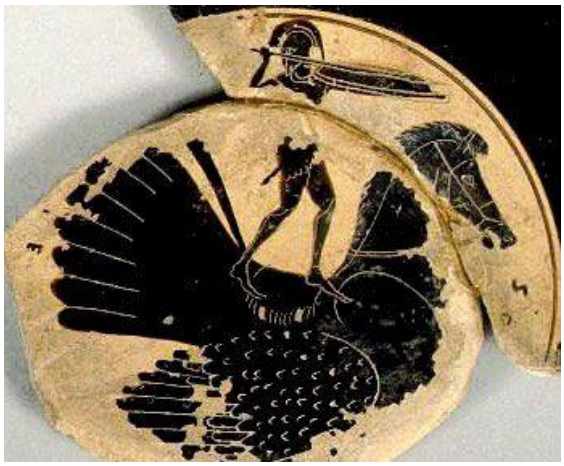

Фиг. 13. Чернофигурна рисунка на хипалектрион и стъпил върху него боец. Ок. 530-420 год. пр. Хр.

Фиг. 14. Чернофигурен лекит. Посейдон яздещ хипалектрион, комбиниращ кон, петел и риба (делфин(?)) 500-490 год. пр. Хр. Атика.

Фиг. 15. Керамична статуетка на хипалектрион и ездач. Лувър. Ок. 525-470 год. пр. Хр. Лувър.

Фиг. 16. Изображение на хипалектрион от декрет от Епидавъра в Атина в чест на гражданин от Лампсак. IV век пр. Хр.

Фиг. 17. Изображение на хипалектрион от бронзов съд, открит в Атина. V век пр. Хр., вероятно и по-късно.

Фиг. 18. Статуя на хипалектрион с ездач, вер. Посейдон. Акрополът в Атина. 520-510 год. пр. Хр.

Фиг. 19. Хипалектрион с ездач. Рисунка върху киликс(?). 540-530 год. Пр. Хр.

Фиг. 20. Златен етруски пръстен с гравюра на хипалектрион.

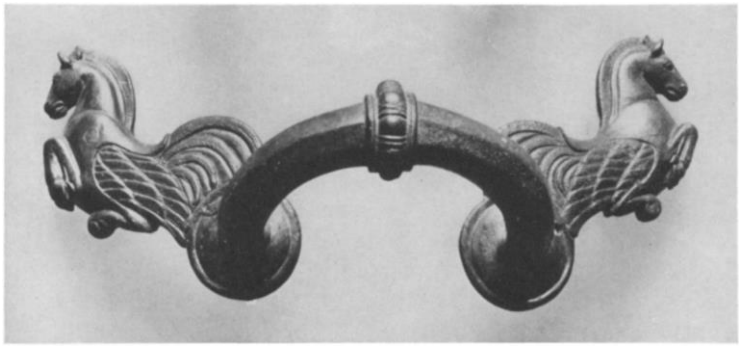

Фиг. 21. Бронзова дръжка на съд с фигури на хипалектриони.

Фиг. 22. Етруска сребърна монета от съкровището от Волтера, Италия, с изображение на хипалектрион. Ок. 510-500 год. пр. Хр. <

Фиг. 23. Монета от Адрамитион, Мизия в Мала Азия. IV век пр. Хр.

Фиг. 24. Монета на сатрапа Оронт (357-352 год. пр. Хр.) от Адрамитион, Мизия в Мала Азия.

Фиг. 25. Тетробол на сатрапа Оронт (357-352 год. пр. Хр.) от Адрамитион, Мизия в Мала Азия.

Фиг. 26. Обол на сатрапа Оронт (357-352 год. пр. Хр.) от Адрамитион, Мизия в Мала Азия.

Фиг. 27. Монета на град Адрамитион. IV век. пр. Хр.

Фиг. 28. Монета на град Адрамитион. IV век пр. Хр.

Фиг. 29. Монета на град Адрамитион. IV век. пр. Хр.

Фиг. 30. Монета на град Адрамитион. IV-III век пр. Хр.

Фиг. 31. Тетрабол на град Аргилос, Македония. 510-480 год. пр. Хр.

Фиг. 32. Монета на град Йола в Мизия, Мала Азия. IV век пр. Хр.

Фиг. 33. Монета на град Йола в Мизия, Мала Азия. IV век пр. Хр.

Фиг. 34. Статер на град Кизик в Мизия, Мала Азия. 550-475 год. пр. Хр.

Фиг. 35. Обол на град Лампсак. Мизия в Мала Азия. 510-450 год. пр. Хр.

Фиг. 36. Монета на град Лампсак, Мизия в Мала Азия. 470-450 год. пр. Хр.

Фиг. 37. Статер на град Лампсак в Мизия, Мала Азия.

Фиг. 38. Монета на град Лампсак в Мизия, Мала Азия.

Фиг. 39. Статер на град Лампаск в Мизия, Мала Азия. Ок. 394-350 год. пр. Хр.

Фиг. 40. Статер на град Лампсак в Мизия, Мала Азия. Ок. 394-350 год. пр. Хр.

Фиг. 41. Хемидрахма на град Лампаск в Мизия, Мала Азия. Ок. 390-330 год. пр. Хр.

Фиг. 42. Монета от град Лампсак в Мизия, Мала Азия. 362 год. пр. Хр.

Фиг. 43. Статер на Артабаз от град Лампсак в Мизия, Мала Азия. 356 год. пр. Хр.

Фиг. 44. Монета на град Лампсак в Мизия, Мала Азия. IV век пр. Хр.

Фиг. 45. Монета на град Лампсак в Мизия, Мала Азия. IV-III век пр. Хр.

Фиг. 46. Монета на град Лампсак в Мизия, Мала Азия. III век пр. Хр.

Фиг. 47. Монета на град Лампсак в Мизия, Мала Азия. II-I век пр. Хр.

Фиг. 48. Монета на град Скепсида в Троада, Мала Азия. Ок. 450 год. пр. Хр.

Фиг. 49. Драхма на град Скепсида в Троада, Мала Азия. Ок. 460-400 год. пр. Хр.

Фиг. 50. Драхма на град Скепсида в Троада, Мала Азия. Ок. 460-400 год. пр. Хр.

Фиг. 51. Монета на град Скепсида в Троада, Мала Азия. Ок. 400 год. пр. Хр.

Фиг. 52. Монета на град Скепсида в Троада, Мала Азия. Ок. 400 год. пр. Хр.

Фиг. 53. Монета на град Скепсида в Троада, Мала Азия. Ок. IV век пр. Хр.

Фиг. 54. Монета на град Скепсида в Троада, Мала Азия. Ок. 350-310 год. пр. Хр.

Фиг. 55. Монета на град Скепсида в Троада, Мала Азия. Ок. 350-310 год. пр. Хр.

Фиг. 56. Тетробол на град Терман в Македония. Ок. 500-480 год. пр. Хр.

Фиг. 57. Хемиобол на град Терман в Македония. Ок. 500-480 год. пр. Хр.

Фиг. 58. Хемиобол на град Терман в Македония. Ок. 500-480 год. пр. Хр.

Фиг. 59. Хемиобол на град Терман в Македония. Ок. 500-480 год. пр. Хр.

Фиг. 60. Диобол на град Терман в Македония. Ок. 500-480 год.

Фиг. 61. Тетробол на град Терман в Македония. Ок. 500-480 год. пр. Хр.

Фиг. 62. Хемиобол на град Терман в Македония. Ок. 500-480 год. пр. Хр.

Фиг. 63. Драхма на неизвестно тракийско или македонско племе с комбинирано изображение на крилат кон и пантера (лъв?). Ок. 510-480 год. пр. Хр.

Фиг. 64. Монета от времето на Тимолеон от град Сиракуза с изображение на предната част на Пегас. 344-337 год. пр. Хр.

Фиг. 65. Монета от времето на Тимолеон от град Сиракуза с изображение на предната част на Пегас. 344-337 год. пр. Хр.

Фиг. 66. Посейдон яздещ хипокамп (митично същество с предна част на кон, завършваща с опашката на морско чудовище). Ок. 500 год. пр. Хр.

Фиг. 67. Посейдон яздещ хипокамп. Рисунка върху хидрия от музея Метрополитан в Ню Йорк. Ок. 400-375 год. пр. Хр.

Фиг. 68. Монета на град Солунт в Сицилия с хипокамп. Ок. IV век пр. Хр.

Фиг. 69. Монета на град Солунт в Сицилия с хипокамп. Начало на IV век пр. Хр.

Фиг. 70. Монета на град Солунт в Сицилия с хипокамп. Ок. IV век пр. Хр.

Фиг. 71. Драхма на Александър III Велики (336-323 год. пр. Хр.), сечена в град Лампсак в Мизия, Мала Азия.

Фиг. 72. Статер на Александър III Велики (336-323 год. пр. Хр.), сечена в град Лампсак в Мизия, Мала Азия. 310-301 год. пр. Хр.

Фиг. 73. Драхма на Александър III Велики (336-323 год. пр. Хр.), сечена в град Лампсак в Мизия, Мала Азия. 310-301 год. пр. Хр.

Фиг. 74. Драхма на Александър III Велики (336-323 год. пр. Хр.), сечена в град Лампсак в Мизия, Мала Азия. 310-301 год. пр. Хр.

Фиг. 75. Тетрадрахма на Александър III Велики (336-323 год. пр. Хр.), сечена в град Лампсак в Мизия, Мала Азия. 280-275 год. пр. Хр.

Фиг. 76. Драхма на Александър III Велики (336-323 год. пр. Хр.), сечена в град Абидос в Египет. 325-323 год. пр. Хр.

Фиг. 77. Драхма на Александър III Велики (336-323 год. пр. Хр.), сечена в град Абидос в Египет. 328-323 год. пр. Хр.

Фиг. 78. Тетрадрахма на Александър III Велики (336-323 год. пр. Хр.) с изображение на Пегас, сечена в град Алабанда (Антиохия) в Мала Азия. Ок. 188-173 год. пр. Хр.

Фиг. 79. Тетрадрахма на Александър III Велики (336-323 год. пр. Хр.) с изображение на Пегас, сечена в град Алабанда (Антиохия) в Мала Азия. Ок. 183-167 год. пр. Хр.

Фиг. 80. Тетрадрахма на Александър III Велики (336-323 год. пр. Хр.), сечена в неизвестна гръцка монетарница. Ок. 310-275 год. пр. Хр.

Фиг. 81. Монета на Лизимах (306-281 год. пр. Хр.)

Фиг. 82. Монета на Лизимах (306-281 год. пр. Хр.)

Фиг. 83. Драхма на Лизимах (306-281 год. пр. Хр.), сечена в град Колофон в Лидия, Мала Азия. Ок. 301-297 год. пр. Хр.

Фиг. 84. Драхма на Лизимах (306-281 год. пр. Хр.), сечена в град Лампсак в Мизия, Мала Азия. Ок. 301-296 год. пр. Хр.

Фиг. 85.Драхма на град Селимбрия в Тракия с изображение на петел. Ок. 480-450 год. пр. Хр.

Фиг. 86. Монета на Александър от град Фере в Тесалия с изображение на предната част на кон. 369-357 год. пр. Хр.

Фиг. 87. Монета на град Трикала в Тесалия с изображение на предната част на кон. V век пр. Хр.

Фиг. 88. Хемидрахма на град Трикала в Тесалия с изображение на предната част на кон. 480-400 год. пр. Хр.

Фиг. 89. Хемилитрон на град Амеселон в Сицилия с изображение на предната част на Пегас. Ок. 357-340 год. пр. Хр.

Фиг. 90. Монета на град Пантикапей в Херсонес Таврически (Крим) с изображение на предната част на Пегас. Ок. 310-304 год. пр. Хр.

Фиг. 91. Монета на град Пантикапей в Херсонес Таврически (Крим) с изображение на предната част на Пегас. Втора половина на IV век пр. Хр.

Фиг. 92. Златен фрагментиран ритон от с. Вазово, Разградско. IV век пр. Хр.

Географски и именен показалец
Index

Агамемнон 2
Адрамитион 4, 5, 7, 19, 32-34
Акропол 4, 7, 18, 31
Амеселон 5, 22, 52
Аргилос 5, 7, 19, 34
Аристофан 2
Артабаз 19, 38
Атика 3, 6, 7, 18, 27, 29
Атина 2-5, 7, 18, 30-31
Ахат 6
Ахил 2
Беотия 3, 5-7, 18, 25-26
Британски музей 3, 18, 20
Бон 3, 18, 26
Ботмер, Д. 3
Вивинел 18
Волтера 3, 19, 32
Дарданели 4, 6
Деа 6
Дориг, Ж. 3, 6, 7
Елея 6
Еней 6
Епидавър 5, 18, 30
Есхил 2, 4
Етрурия 7
Ефес 6
Ефорб 6
Иран 3, 18, 24
Италия 3, 19, 32
Йола 4-5, 7, 19, 35
Кампореале, Дж.-А. 3
Кизик 4-5, 7, 19, 35
Копенхаген 3, 19
Кносос 3, 6, 18, 25
Ксенокъл 18, 27
Ксеркс 7, 8
Лампсак 4-5, 7, 18-21, 30, 35-39, 46-48, 51
Лаодамия 6
Лизимах 5-8, 21, 50-51
Лос Анджелис 3, 18
Лувър 4, 18, 29
Луристан 3-4, 6, 18, 24
Македония 5, 7, 19-20, 34, 42-43
Мала Азия 4, 6, 19-21, 32-33, 35-42, 47-48, 50-51
Маразов, И. 7
Мизия 19-20, 32-34, 35-36, 38-39, 46-48
Метрополитан музей 3, 18-20, 45
Оронт 19, 32-33
Пантикапей 5, 22, 53
Пегас 4-7, 20-22, 44, 49, 52-53
Педризе, П. 4
Персия 6
Пирит 6
Пиомбино 4
Популония 4
Посейдон 4, 7, 18, 20, 29, 31,45
Протезилай 2, 6
Севт III 6
Селимбрия 5, 21, 51
Сиракуза 5, 20, 44
Сицилия 5, 20, 22, 45-46, 52
Скепсида 4-5, 20, 39-42
Сол 1
Солунт 7, 20, 45-46
Сура 1
Танева могила 1-2, 4-8, 18, 23-24
Текин, О. 4
Тесалия 5, 21, 51-52
Тимолеон 20, 44
Тополчане, с. 1, 18, 23-24
Тракия 5-7, 21, 51
Трикала 5, 21, 52
Троада 20, 39-42
Фере 5, 21, 51
Филаке 6
Херсонес Таврически 5, 22, 53
Хектор 2, 6
Хелиос 1
Херодот 8
Хипобетия 6
Хиподамия 6